

Demény Piroska

Együtt olvasni – együtt mesélni a csángó gyermekkel

Tanítóképzős hallgatók a csángó gyermekek körében

A Babeş–Bolyai Tudományegyetem Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet szakemberei az elméleti képzés mellett a gyakorlati tapasztalást is fontosnak tartják. Az óvó- és tanítóképzés tanterveiben egyre nagyobb hangsúlyt kap a gyakorlati képzés. A pedagógiai gyakorlat változatos megvalósítási formái lehetőséget kínálnak a tanítóképzős hallgatónak arra, hogy különböző környezetben, különböző iskolatípusokban és más-más módszerrel tanító intézményekben szerezzon tapasztalatot. Megfigyelhetik, hogy milyen a Waldorf-, a Montessori-, a felekezeti, vagy a bentlakásos szórványkollégiumi oktatás, hogyan lehet osztatlan osztályban sikerrel tanítani.

Gyakorlati tapasztalással kezdtük a 2015–2016-os egyetemi évet is: a Kolozsváron idén megnyílt alapítványi iskolába, a Royal School-ba látogathattunk el. Az angol tanterv szerint működő, modern felszereléssel ellátott intézmény után lehetőségünk adódott régen dédelgetett projektünk megvalósítására is. Az *Együtt olvasni – együtt mesélni a csángó gyermekkel* nevű projekt ötletgazdája Demény Piroska tanárnő, aki lelkes támogatókra és munkatársakra akadt, így a csángó gyermekekhez is ellátogathattunk.

Ez év májusában a moldvai csángó oktatás képviselői Márton Attila vezetésével meglátogattak bennünket abban a reményben, hogy a bemutatójuk láttán

a hallgatóknak kedvük lesz tanítói feladatokat vállalni a vidéken. Három régi kedves tanítványom azóta ott végzi hivatástudattal a munkáját: Gál Ruth, Turzai Orsolya és Ferencz Gábor.

Márton Attila bemutatója után döntöttük el: meglátogatjuk a csángó gyermekeket. A projekt részeként a tanítóképzős hallgatók gyűjtőmunkát kezdeményeztek: szépirodalmi és tudománypszerűsítő könyveket, leginkább mesekönyveket gyűjtöttek a csángó kisgyermek számára. Ezekből majd közös felolvasást tartottak, beszélgetést kezdeményeztek az olvasottak alapján – így kedveltetve meg velük a mese csodálatos világát. A projekthez interaktív foglalkozások is tartoztak, amelyek megtervezése kisebb csoportokban történt, illetve a tevékenységek előkészítésébe, megtartásába többen is bekapcsolódtak.

A projekt első állomása: Gyimesfelsőlok, ahol Berszán atya és Antal Tibor zenetanár meséltek a Szent Erzsébet Katolikus Líceum alapításáról, az intézmény mai szellemiségéről. Gyimesközéplekon a borospataki elemisták izgatottan várták a kolozsvári hallgatókat, örültek az ajándékba kapott könyveknek, és önfelédten kapcsolódtak be az interaktív tevékenységbe. Jó volt látni a játék örömebe belefeledkező gyermekeket. A hallgatók interaktív, mozgást igénylő játékokkal készültek, és vidám, kíváncsi gyermekekkel találkoztak, akikkel jó volt együtt olvasni, játszani. Nagy elégtétellel nyugtázták sikeres foglalkozásaik visszhangját: az „Ugye, holnap is visszajöttök?” – kérdést. A borospataki iskola biztosította az éjszakai szállást is. Köszönet érte a helyi szervezőknek, Vaszi Zita tanító néninek és kollégáinak!

Következő állomásunk a bákói Pusztina volt. Itt, a Magyar Házban nagy szeretettel fogadtak bennünket. Megtudtuk, hogy 2006 őszétől (az átadás pillanatától) a csángómagyarok több iskolán kívüli oktatási programjának ad helyszínt a közösségi ház. A működtetésére 2007-ben egyesület alakult, amely igyekszik minél jobban kihasználni a ház adottságait. Az egyesület szervezésében erősödött az iskolai és iskolán kívüli pusztinai oktatás, hagyományőrző csoport alakult a gyermekek, valamint a felnőttek részére, tagjai számos erdélyi és magyarországi kulturális rendezvényen mutatták be szokásaikat. Hagymánnyá váltak a házban szervezett programok is: kézműves foglalkozások a gyermekekkel, a Pusztinai Zenetábor, népdalvetélkedők, szavalóversenyek, ahol verstanulásra és előadásra biztatják a gyermekeket. Ebben a házban zajlik minden magyarsággal kapcsolatos tevékenység, ez az a hely, amely összetarja a pusztinai csángómagyarokat.

Nyisztor Ilona látogatásunkkor is odavárta a „Felszállott a páva” döntőseit, akik gyönyörű hangszeres muzsikával, népdalénekléssel és néptáncsal kápráztattak el. A tanítóképzősök rövid bemutatkozója után a pusztinai gyermekek váltak oktatókká: ők tanították meg nekünk legszebb dalaikat, táncaikat. Különleges élményt jelentett számunkra a pusztinai felújított templomban tett látogatás, ahol szem- és fültanúi lehettünk a csángók Mária-tiszteletének: láthattuk azt a freskót, ahol Szent István Szűz Máriának ajánlja fel koronáját (a főoltár freskója), és meghallgattuk a pusztinai lányok énekét: „Ó, Szent István, dicsértésél...”

Moldvai második megállónk Lészped, ahol a lézpedi közösségi házban Márton Attila és a lézpedi gyermekek vendégszeretetét élvezhettük, és ehettünk a tiszteletünkre készített lézpedi kalácsból.

A lézpedi közösségi házban adtuk át a csángó gyermekeknek gyűjtött könyveket. Az adományt szívesen fogadták, és megígérték: sok mesét fognak olvasni ezekből a könyvekből. Lujzikalagoron a Baka András mesemondó találkozó díjkiosztásán vettünk részt, majd a trunki csodakút vizéből mindenki ihatott, és a nagypataki fatemplomot is meglátogattuk, mely egyike a legrégebbi moldvai templomoknak (az 1400-as évekből való).

Estefelé járt már az idő, amikor csíkfalusi vendéglátóinkhoz megérkeztünk. Ez azonban nem okozott különösebb problémát: lelkes kis csapatunk hamar berendezkedett, tüzet gyújtott, a hátizsákokból pedig előkerült a madárlátta szalonna, és megkezdődött a jókedvű szalonnasütés, amit táncház és énektanulás tarkított. Házigazdáink: Turzai Orsolya és Ferencz Gábor – csíkfalusi magyar tanítók bemutatták munkájukat, meséltek nekünk a csángó oktatás szépségeiről és nehézségeiről. Mindketten csak ebben az évben kerültek a vidékre, de már nagyon otthonosan mozognak a faluban, kiérdemelték a falubeliek tiszteletét, és a gyermekek is szívesen járnak el a tevékenységeikre. Gábor tanító bácsi nagy táncházasként vált elismertté a környéken, Orsi tanci pedig szép magyaróráiért. Ottjártunkkor meg is tanítottak nekünk néhány csángó dallamot, éneket és a moldvai táncok közül is néhányat.

A csángó oktatásért felelős szakemberektől tudjuk és a helyszínen is tapasztalhattuk: mára már szépen kibővült a moldvai magyar oktatás, egyre több kisdíák vesz részt az iskolai oktatásban, de szívesen járnak a délutáni tevékenységekre is. A változatos tevékenységkínálat lehetőséget biztosít minden kisdíáknak arra, hogy tehetségét kibontakoztassa, hogy kedve szerint válogathasson a kézműves foglalkozások, a táncoktatás, hangszertanulás, mese- vagy balladamondás között. Ottjártunkkor a csíkfalusi gyermekek éppen balladamondó versenyre készültek, így nekünk is lehetőségünk volt megtanulni egy gyönyörű szép csángó balladát. A helyi vezetők ügybuzgóságát és szervezőképességét dicséri az a tény is, hogy egyre több fiatal szakképzett pedagógus vállalja a küldetést: eljön a moldvai csángókhoz tanítani. Több helyszínen is sikerült a magyarórákat integrálni a közoktatási rendszerbe. A szakképzett oktatók minőségi munkájának meg is van az eredménye: sok ügyes, tanulni vágyó gyermek. Kevés olyan helyet találtunk, ahol az igazgató és a tanárok egy része, valamint az egyház még mindig igyekszik ellehetetleníteni a magyar nyelvoktatást. Az infrastruktúra is sokat javult az elmúlt években: általában vonzó oktatási helyszíneket találtunk, felújított termekkel és elfogadható tanári lakáskörülményekkel. Csak remélni tudjuk, hogy ezek a körülmények évről évre javulni fognak, hiszen a vonzó oktatási hely, a kényelmes tanári lakás emeli a magyarsághoz való tartozás presztízsét. Nagyon sok csángó gyermek esetében azonban még mindig csak második nyelv a magyar, hiszen otthon a szülők egymás között magyarul beszélnek esetleg, de a gyermekükkel már románra fordítják a szót. Így az iskolai anyanyelvtanítás során speciális pedagógiai módszerek alkalmazására, speciális tantervre és másabb tankönyvekre van szükség. Az itt tanító pedagógusoknak lehetőségük adódik továbbképző tanfolyamokon részt venni, új módszereket

megtanulni, amelyek talán hatékonyabban fejlesztik a csángó gyermekek anyanyelvi műveltségét. Amikor a Pedagógiai és Alkalmazott Didaktika Intézet INDIT-Műhelye digitális tananyagkészítésébe fogott, azt is figyelembe vettük, hogy a különböző nyelvterületen élő magyar gyermekek egyformán találjanak majd ebben az anyagban a fejlődési szintjüknek megfelelő feladatokat. Reméljük: ezt majd a moldvai csángó gyermekek is használni fogják és hasznukra válik. Addig, amíg ez a tananyag elkészül és használhatóvá válik, a tanítóképzős hallgatók – projektünk folytatásaként – Csíkfaluban szerveznek nyáron olvasótábort, ahová majd szívesen elvárnak minden csángó kisgyermeket.

A moldvai csángóknál tett látogatás megerősített bennünket abban a hitünkben, hogy érdemes hittel és szakmai alázattal végezni hivatásunkat, mert a sok boldog gyermek kárpótol mindenért.

Képek

209. oldal: *Interaktív játszóbázis a borospataki gyermekekkel*

210 és 211. oldal: *Pusztina – moldvai táncokat tanulunk Nyisztor Ilonától és tanítványaitól*

212. oldal: *Lészpedi fogadtatás*

213. oldal: *Esti táncbázis Csíkfaluban*

214. oldal: *Tanítóképzősök Csíkfaluban*

